

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/485
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.1.2023/31
Karar Numarası : 2023/87
Başvuran : Ö.K.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 1 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ceza infaz kurumunda yaşadığı hak ihlalleri iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle:

a) Başvuran sağlık rahatsızlığı sebebiyle dava duruşmasına katılamayacağını muhatap İdareye dilekçe ile bildirmesine rağmen 04/03/2022 tarihinde Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS)'ne çağrıldığı, bunun üzerine duruşmaya katılamayacağını ikinci kez bildirdiği, İdarenin her iki dilekçenin akabinde rahatsızlığı doktor raporuyla belgelenmesini sağlama sorumluluğu bulunduğu ancak Kurumun yalnızca başvuranın dilekçelerini göndermekle yetindiği, Kurum 2. Müdürü'nün başvuranın sağlık raporunun ilgili mercilere gönderildiğini söylediği,

b) Kurumda yazılan dilekçelere çıkış numarası verilmediğinden başvuranın 20/01/2022 tarihinde İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı ve İnfaz Hakimliğine yazdığı dilekçenin akıbetini öğrenmek adına 26/01/2022'de Cumhuriyet Başsavcılığına bu konuda tekraren dilekçe yazdığı, 28/01/2022'de başvuranın dilekçelerinin kendilerine ulaşmadığına dair yazı aldığı ve 8 gündür iş yoğunluğundan gönderilmediği iddia edilen dilekçelerinin hem Cumhuriyet Başsavcılığına hem İnfaz Hakimliğine gönderildiği, dilekçelerinin işleme konulmamasından İnfaz ve Koruma Başmemuru ile ilgili Cumhuriyet Savcısının sorumlu olduğu,

c) Dilekçelerinin işleme konulmaması nedeniyle suç duyurusunda bulunduğu ve Cumhuriyet Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, İl Baro Başkanlıklarından adli yardım talep ettiği dilekçelere dair Cumhuriyet Başsavcılığınca ne işlem yapıldığının bildirilmediği, Cumhuriyet Savcısı'nın 01/03/2022 tarihli mahkeme kararına itirazının kendisine bildirilmediği, bununla birlikte konu hakkında İdare ve Gözlem Kurulu, Müdür, Psikolog ve Cumhuriyet Savcısı ile görüşme taleplerinin de reddedildiği,

ç) İdare ve Gözlem Kurulunun 18/03/2022 tarihli kararında “*Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin ilgili kararı hukuka uygun olmamakla birlikte...*” ifadesinin geçtiği ve Kurulun yargı organlarının kararlarına müdahale edemeyeceği, Kurumun iftiralarla sahte bir tutanak düzenleyerek hakkında disiplin cezası verilmesine sebep olduğu, bununla beraber Cumhuriyet Savcısı'nın talimatı yüzünden kendisine verilen disiplin cezalarının hepsinin değil sadece bir kısmının Mahkemece silindiği, avukat talebi de haksız şekilde engellenmemiş olsaydı avukatının usulsüz kararlara itiraz edebileceği, Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesinin savunma almadan duruşma yapması nedeniyle itiraz hakkının engellendiği ve adaletsiz şekilde mahkeme kararının kesinleştiği,

d) Başvuranın 2018/... sayılı disiplin cezası Mahkeme kararıyla iptal edildiği bilgisi başvurana tebliğ edilmediğinden başvuranın ailesi ile görüş hakkını kullanamadığı,

e) Ceza İnfaz Kurumu personeline disiplin cezasının başlatılacağı tarihten üç gün sonra Kurumda gerçekleştirilecek kapalı görüş hakkından faydalanabileceği şifahi kendisine söylenmesine rağmen 08/04/2022 tarihinde Antalya'dan gelen abisiyle ziyaret yasağı sebebiyle görüştürülmediği, ilgili konunun sorumlularının ise İnfaz ve Koruma Başmemuru ile Cumhuriyet Savcısı olduğu, yetkili personel beyanı nedeniyle başvuranın ailesinin şehir dışından gelip görüş yapamamaları nedeniyle mağdur edildiği, bununla da kalmayıp İnfaz ve Koruma Başmemurunun başvuranın babasına saldırdığı iddia edilerek gerekli işlemlerin yapılması talebi bulunmaktadır.

3. Muhatap İzmir 1 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 10/05/2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a) İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 15/12/2020 tarihli ve 2020/126 esas sayılı celp yazısında başvuranın 04/03/2021 tarihinde duruşmaya SEGBİS ile katılmasının istenildiği, başvuranın ise Kuruma yazdığı dilekçede mahkemeye fiziki olarak katılmak istediği, avukatı ile dosya hakkında görüşemediği ve sağlık sorunları olduğunu ifade edip görülecek duruşmaya katılmayı istemediğini belirttiği, bu dilekçenin de ilgili mahkemeye gönderildiği, ayrıca başvuranın verilen cezaya karşı istinaf yoluna başvurduğu ve cezasının ilgili istinaf mahkemesinde de onaylandığı,

b) Dilekçelerinin işleme alınmadığı iddiası üzerine yapılan incelemede 20/01/2021-28/01/2021 tarihleri arasında 470 dilekçenin ilgili makamlara gönderildiği, bunun günlük olarak 68 dilekçeye tekabül ettiği, İnfaz Kalemi Birimindeki yoğunluktan dolayı bazı dilekçelerin aynı gün işleme alınmadığı ancak tüm dilekçelerin en kısa sürede ilgili makamlara gönderildiği ve hükümlünün işleme alınmamış herhangi bir dilekçesinin bulunmadığı, başvurana bilgi edinmesi ya da tebliğ edilmesi için gönderilen tüm belgelerin yasal süre içinde başvurana teslim edildiği, sadece 2020 yılı içerisinde başvurana 70 adet evrak tebliğ edildiği, tebliğ ve tebellüğ evrakının imzalı örneklerinin de UYAP üzerinden ilgili makamlara iletildiği,

c) Başvuran hakkında sürekli olarak slogan atmak ve marş söylemek, açlık grevi yapmak eylemlerinden dolayı tutanak tutulduğu, disiplin işlemi uygulandığı, yeniden disiplin cezası gerektiren eylemlerinden dolayı her defasında bir üst ceza uygulandığı ve disiplin cezalarının ilgili İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi tarafından da onaylandığı, disiplin cezalarının infazının ertelenmesi gibi bir durum olmadığı, infaz için bekleyen disiplin cezaları olduğunda disiplin cezaları sırasıyla infaz edildiği için uygulamada herhangi bir hukuka aykırılık olmadığı, ziyaret yasağının başlatıldığına dair karar 06/04/2022'de başvurana tebliğ edildiği için 08/04/2022'de ziyaret yapamamasının da hukuka aykırılık teşkil etmediği,

ç) İnfaz ve Koruma Başmemuruna ilişkin şikayetlerin gerçeği yansıtmadığı ve soyut nitelikte olduğu, başvuranın iddialarının Kurumu karalamaya yönelik olduğu ancak yapılan tüm iş ve işlemlerin mevzuata uygun olduğu beyan edilmiş olup, ilgili İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı kararları, mahkeme kararları ve ilgili sair belgeler iletilmiştir.

4. Başvurandan muhatap İdarenin yazısına ilişkin 24/05/2022 tarihinde alınan cevabi yazılı görüşte özetle:

a) Sağlık sorunu olması nedeniyle duruşmaya katılmayacağına ilişkin dilekçe sunmasına rağmen Kurum tarafından sağlık durumuna ilişkin bir rapor sunulmadığı için savunma hakkının ihlal edildiği,

b) İlgili yerlere sonraki tarihli dilekçesinin daha önce yazdığı dilekçesinden önce gönderilmesinin İnfaz Kalemi Biriminin yoğunluğu gerekçesi ile değil kötü niyetle ve keyfiyetle dilekçelerinin gönderilmediğini işaret ettiği, Kurumdaki kendi dilekçesi dışında diğer dilekçelerin 8 gün bekletilmediği, suç duyurusunu içeren dilekçesinin ise İnfaz ve Koruma Başmemurunca gerek görülmeyerek ilgili makama göndermediğinin personelce

şifahen ikrar edildiği, bununla beraber avukat talebinin reddedilmesi ve diğer tutumların tahliyesini engellemek amacını taşıdığı,

c) Disiplin cezalarının infaz edilmesi gereken süreden erken başlatılarak ailesinin mağdur edildiği, İnfaz ve Koruma Başmemurunun başvuranın babasına şiddet uyguladığı konusunu babasının kendisinden gizlemesi nedeniyle tesadüfen öğrendiği iddiaları sıralanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/04/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, "*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*" yönünden incelenir.

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın yaşadığı hak ihlallerine ilişkin iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Başvuran, Cumhuriyet Savcısı nedeniyle dilekçelerinin ilgili yerlere ulaşmadığını ve taleplerinin karşılanmadığını iddia etmektedir. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; "*Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesine göre; "*Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.*" Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen kararlar ve yapılan işlemler yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olup, İdare tarafından yargı yetkisine giren alanda tesis edilecek işlem fonksiyon gaspı olarak nitelendirileceğinden Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen kararlar ve yapılan işlemlerin hukuka aykırı olduğu iddiasının "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

10. Başvuran, İnfaz ve Koruma Başmemuru'nun ailesiyle görüşmesine ve dilekçelerinin çıkış yapmasına engel olduğunu, babasına şiddet uyguladığını iddia etmektedir. Başvuran, 05/04/2022'de başlatılacak ziyaretçi görüşü cezasının kendi talebi üzerine 08/04/2022'de gerçekleşecek kapalı görüşünden sonra başlatılacağı şifahen onaylandığını iddia etmiş olup; Kurum ziyaret yasağının başlatıldığı 06/04/2022'de başvurana tebliğ

edildiği için 08/04/2022'de ziyaret yapamamasının hukuka aykırı olmadığını dile getirmiştir. Başvurana infaz edilecek disiplin cezasından ötürü 08/04/2022'de ziyaret yapamayacağı önceden tebliğ edildiği ve hukuki olarak geçerli bir şekilde başvuran bu durumu öğrendiği için, şifahen aksi söylenmiş olsa dahi ailesiyle ziyaret gerçekleştirememesinin ihlal oluşturduğu iddiasının "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında incelenen başvurularda, "özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin başvurularının" ele alınacağı belirtilmiş olup başvuranlarda özgürlüğünden mahrum bırakılma unsurunun bulunması gerektiği açıkça vurgulanmıştır. Dolayısıyla başvuranın babasının yaşadığı mağduriyetlere ilişkin iddiaların kişi bakımından yetkisizlik sebebiyle kabul edilmez olduğu; ancak konu hakkında yargı mercilerine şikayette bulunulabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte delillerle desteklenmeyen ve soyut beyanlardan ibaret olan başvuranın dilekçelerin çıkışına engel olduğu iddialarının da açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

12. Başvuran sağlık rahatsızlığından dolayı dava duruşmasına katılamayacağını Kurum idaresine dilekçeyle bildirmesine rağmen 04/03/2022'de SEGBİS'e çağrıldığını, duruşmaya katılamayacağını ikinci kez dilekçeyle bildirdiğini, Kurumun mahkemeye yalnızca katılmayacağına dair dilekçeleri iletip sağlık raporunu ilemediğini iddia etmiştir. Kurum, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 15/12/2020 tarihli ve 2020/... esas sayılı celp yazısında başvuranın 04/03/2021 tarihinde duruşmaya SEGBİS ile katılmasının istenildiğini, başvuranın ise Kuruma yazdığı dilekçede mahkemeye fiziki olarak katılmak istediğini, avukatı ile dosya ile ilgili olarak görüşemediğini ve sağlık sorunları olduğunu ifade ederek görülecek duruşmaya katılmayı istemediğini belirttiğini, bu dilekçenin de ilgili mahkemeye gönderildiğini, ayrıca başvuranın verilen cezaya karşı istinaf yoluna başvurduğu ve cezasının ilgili istinaf mahkemesinde de onaylandığını beyan etmiştir. Bu nedenle söz konusu iddianın temelden yoksun olduğu ve "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmektedir.

13. Anayasa Mahkemesi, başvurucunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikayetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (*AYM, Hikmet BALABANOĞLU, B. No:2012/1334, 17/09/2013,§32*). Başvuranın savunma ve dilekçe hakkının ihlal edildiği, bununla beraber ilgili Cumhuriyet Savcısı ve İnfaz ve Koruma Başmемuru yüzünden sıkıntılar yaşadığına dair şikâyetlerinin somut deliller sunulmadan yapıldığı, bahsi geçen iddialar incelendiğinde mevzuatın öngördüğü sınırlar içerisinde işlem yapıldığı ve başvuranın yüzleştiği sıkıntıların Kurumun ihmalden ya da hukuki olmayan işleminden kaynaklanmadığı anlaşılmıştır. Açıklanan nedenlerle söz konusu iddianın "**kabul edilmez**" olduğu değerlendirilmiştir.

14. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirilmekle birlikte, yukarıda açıklanan nedenlerle, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi kapsamında kalan başvurunun "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

- 1.** Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
- 2.** Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
- 3.** Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 24.01.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye